

Jaarverslag van de Stichting Almens Crypte te Almen over de jaren 2021 en 2022

Bestuur(svergaderingen)

Na de oprichting van de stichting op 22 november 2021 is het bestuur - oorspronkelijk alleen bestaande uit de voorzitter J. P. Dijkman en de secretaris G. Vrieze- al snel uitgebreid met een penningmeester, P. H. de Jong, en twee leden: J. H. Wiltink - Roeterdink en - krachtens besluit van de kerkeraad van de Protestantse Gemeente te Almen (PGA) als eigenaresse van de crypte - de heer S. Weesjes, allen woonachtig te Almen. Sinds de oprichting is het bestuur - afgezien van een enkele tussentijdse bijeenkomst van voorzitter, secretaris en penningmeester - vijf maal in vergadering bijeengekomen. De taken worden steeds onderling verdeeld, maar aan de gewone bestuursleden zijn nog geen portefeuilles toebedeeld. Er wordt nog steeds gezocht naar een bestuurslid met de publiciteit in eigen portefeuille.

Adviesraad

Daarnaast is een adviesraad met negen leden gevormd, waaronder voormalige leden van voormelde Archeologische Werkgroep Almen, een verwant van tussen 1714 en 1835 in de crypte begraven personen, geïnteresseerde Almenaren, een museumdirecteur, de burgemeester, een archeoloog uit een naburige stad en een in België woonachtige deskundige, die de beslissende stoot tot de oprichting van de AWA had gegeven. Voor 2023 is een eerste samenkomst van bestuur en adviesraad gepland.

Bestuursadviseur verrichtte schoonmaak

In de laatste vergadering van 2022 is tot onbezoldigd bestuursadviseur met het recht de vergaderingen bij te wonen benoemd: drs N.T.D. Eeltink van het adviesbureau Aestimatica te Hengelo (O), senior KNA-archeoloog en senior KNA-specialist fysisch antropoloog. Hij was de auteur van de eerdere rapportages van een onder auspiciën van de Archeologische Werkgroep Almen (de AWA, waarvan ook de oprichters al deel uitmaakten) op 12 juli 2019 verrichtte quick scan van de inhoud van de crypte en van twee lijkkasten met losliggend deksel. Eind 2021 verrichtte hij - wederom met toestemming van de kerkeraad - een archeologisch verantwoorde schoonmaak-actie in de crypte, waarbij op de vloer o.a. een gemummificeerd, eerder door één van de roosters binnengevlogen vogeltje werd aangetroffen. Voor deze schoonmaak-actie had de Stichting een subsidie van de gemeente Lochem ad 5.000 euro ontvangen.

UBO, CGC en ANBI

Blijkens de notulen van de vijf vergaderingen heeft het bestuur zich behalve met diverse personele invullingen ook met goed cultureel bestuur bezig gehouden en voldoening aan wettelijke voorschriften zoals registratie van ultimate beneficial owners van de Stichting. Einde 2022 lag een aan de Almense stichting aangepaste Governance Code voor de Culturele sector (GCC) gereed voor accordering; de eveneens aangepaste aanbevelingen 3 en 4 bij principe 2 zijn in dit jaarverslag reeds toegepast. Een missie- en visiedocument waren toen ook al in de maak.

Publiciteit

Veel aandacht vroeg in het eerste jaar na de oprichting ook de publiciteit die nodig was om aandacht en geldelijke ondersteuning te verwerven voor de doelen van de stichting: conservering van de crypte en de inhoud ervan, voortgezet wetenschappelijk onderzoek en bekendmaking daarmee van het publiek. Er werden door de heer Eeltink twee lezingen gehouden in Almen voor de leden van de PGA en voor het Comité voor Winterlezingen, terwijl er één gepland staat voor de Historische Vereniging De Elf Marken. Verder werd er een website ingericht, die nog moet worden aangepast aan de eisen, die de fiscale wetgeving stelt aan een Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI), willen donateurs daarvan kunnen profiteren. Er werd in Almen een prijsvraag uitgeschreven voor een logo; van de vijf aanmeldingen werd één uitzending bekroond. In de herfst van 2022 is de eerste nieuwsbrief verzonden aan donateurs die zich - onder andere bij de lezingen - aangemeld hadden.

Bouwvalligheid van de crypte

Een van de grootste zorgen van het bestuur is de staat van de in de 18e eeuw aangelegde crypte, zoals die pas goed bleek uit het schoonmaak-rapport van adviseur Eeltink. Hoewel de door de kerkeraad ingeschakelde monumentenwacht daar minder zwaar aan tilde, zijn er bij vroegere restauratie van de kerk toch ingrepen in de bouwconstructie gepleegd die nog vervelende repercussies kunnen hebben. Zo is in 1915 om zich toegang tot de in 1849 dichtgemetselde crypte te verschaffen, een gat in het gewelf gehakt, dat daarna met een betonplaat is afgedekt. Er zijn nu scheuren in dat gewelf te zien, terwijl het tegen vocht, algen en schimmels beschermende pleisterwerk afbrokkelt. De toegang zelf blijft ook een probleem. Herstelwerk of onderzoek in de crypte is niet mogelijk zonder deze kruipend te betreden. Werknemers mogen niet in dergelijke arbeidsomstandigheden te werk worden gesteld. Intussen is wel duidelijk dat hiervoor een in monumenten gespecialiseerd bouwbedrijf zal moeten worden ingeschakeld. Lokale bouwbedrijven hebben overigens gratis al zeer gewaardeerde hand- en spandiensten verleend bij eerdere onderzoeken en vragen van het bestuur beantwoord; ook is er gratis een stempel geplaatst om het gewelf te ondersteunen.

Waarderingsonderzoek

Het bestuur heeft zich eind 2022 tot taak gesteld, niet alleen waarderingsonderzoek naar de inhoud van de crypte inclusief de tot nu toe onzichtbare gedeelten daarvan te doen verrichten in de vorm van documentatie en fotografie en daarvoor subsidies en fondsen te werven, maar ook bij de kerkeraad en bouwkundigen aandacht te vragen voor de constructieve gebreken van de crypte en de erboven gelegen kerk. Ook de staat van de kisten is hier en daar zorgwekkend: het hout is hier en daar van vocht doortrokken. Op termijn zou wetenschappelijk onderzoek naar de inhoud van de kisten kunnen volgen. Daarvoor is wel een verbetering van de toegankelijkheid van de crypte nodig, die nu alleen achteruit kruipend betreden kan worden. Een en ander zal in een statutair vereist beleidsplan worden vastgelegd, mede met het oog op verkrijging van de ANBI-status.

Aldus vastgesteld in de bestuursvergadering van 21 maart 2023